

Mig og Luther og den lutherske identitet

Den 22.marts afholder Det mellemkirkelige udvalg i Helsingør stift en konference om luthersk identitet. I udvalget talte vi længe om emnet. Vi var bevidste om, at emnet ikke just er det mest sexy, vi kunne været kommet op med. Til gengæld har det jo vist sig at være særdeles vedkommende og aktuelt.

Vi ser så mange ting ske for tiden. Alt synes at forandre sig for øjnene af os, og der er kommet en stor kulturel og politisk kløft mellem den gamle verden – Europa – og USA og resten af verden? Det vi i vor del af verden, forbinder med ordentlighed, grundlæggende værdier og øjet for næsten og de, som er svage, er andre steder erstattet med den enkeltes ret til at gøre, som han har magt til. Dette syn på mennesket har også forplantet sig til staternes syn på magten i forholdet til ret, rimelighed og solidaritet med de svagere i verden.

Konferencen har først og fremmest sigte på almindelige folkekirkemedlemmer, som måske har et engagement i menighedsråd eller er frivillige i kirker og kirkelige organisationer. For en dag vil vi samle mange af disse til en snak og besindelse på, hvad det i grunden vil sige at være luthersk, og hvad kan vi så lutherske byde ind med i en verden, som synes at lave, og trosaspektet synes helt på vej ud kultur og dagligdag.

Vi har både det store perspektiv og det liv, som er lige omkring, i sigt for de ting, vi skal tale og høre om.

Henrik Stubkjær, som er præsident for det Lutherske Verdensforbund (og biskop i Viborg), vil åbne vinduerne ud til en broget verden af lutherske menigheder rundt om i verden. Han vil sætte fokus, hvad det er, vi som lutherske har til fælles med brødre og søstre i Afrika og Asien, Sydamerika og de baltiske lande. Mange af de ting, vi som almindelige lutheranere slås med i vore kirker og vore samfund, er jo langt hed ad vejen de samme problemer og udfordringer.

Netop fra et af de baltiske lande, nemlig Estland, har vi Pastor og lærer ved universitetet i Tartu-Jaani Triin Käpp, med os til at give os en rapport med de estisk-lutherske briller midt i en kultur, som mærker et stort pres fra den ortodokse verden, både religiøst, kulturelt og ikke mindst på grund af den store nabo mod øst, på det politiske område. Triin Käpp vil give os sit bud på det at være luthersk sådan ved en kulturel front som den estiske. Men hun vil også lægge vægt på, at som lutherske er vi også altid nødt til at løfte blikket og åbne sindene, så vi har udsyn til den økumeniske virkelighed, vi lever os.

Om eftermiddagen har vi tænkt os, at deltagerne selv skal lidt i det åndelige arbejdstøj. I tre forskellige workshops stiller vi skarpt på den lutherske identitet, på gudstjenesten i kirken og på forholdet mellem kirkerne og staten.

Den lutherske identitet er vi jo alle mere eller mindre vokset ind i og sammen med, så det er svært lige at træde et skridt tilbage, og se nærmere på det særlige ved det lutherske. Det har vi fået den Jonas Adelin Jørgensen fra Det Mellemkirkelige Råds sekretariat til at hjælpe om med i denne af de tre workshops. Jonas arbejder for tiden meget med den ortodokse verden gennem initiativet: Pathway 2 peace, der forsøger at hjælpe kirkerne i Ukraine til se fremad og hen imod den fred, som forhåbentlig kommer. Dette projekt åbner jo for indsigter om hinandens kirker og kultur, der går begge veje. Så er der en, der har en fornemmelse for, hvad det særlige lutherske er, så er det Jonas.

I den anden workshop, som deltagerne har mulighed for at vælge sig ind på, står Jette Bendixen for. Hun ved en masse om gudstjenestens og dens liturgi. Hun har udsyn og nysgerrighed for andre kirkers måde at holde gudstjeneste på, som inspiration for en mulig fornyelse af gudstjenesten i den hjemlige

folkekirkelige andedam. Jette Bendixen Rønkilde er i øvrigt, netop blevet udpeget til Det Lutherske Verdensforbunds: Liturgical Theology Steering Committee.

Endelig, er der mulighed for i den tredje workshop at høre nærmere om, hvordan det er at være en stor luthersk kirke, som siden år 2000 har været adskilt fra staten, og står nu for så vidt på egne ben. Docent i praktisk teologi Frida Mannerfelt fra Lunds Universitet vil lede denne workshop. Hvad kan kirke byde ind med i et samfund under hastig forandring, hvor den digitale kultur synes at stikke helt af, og spænde os for en vogn af kunstige behov og kunstig intelligens? Har vi som lutherske kristne noget at byde ind med i denne udvikling?

Som nævnt lever vi i en tid, hvor alt det, som vi kender, synes smidt op i luften eller er sparket helt af led, så vi knap kan kende vor gode gamle verden igen. Kan lutherske tanker om liv i kald og stand – det nære – og om frihed og lighed for alle, hvor der ikke for Gud er forskel på høj og lav, rig og fattig, og hvor hjerterne skal banke for den næste, som har brug for, vi ikke holder op med at have vort blik og omsorg på dem – kan sådanne tanker og en sådan tro gøre en forskel i tid med tunge mørke natteskyer?

Skal vi bare lade os indkroge i os selv, og vælge vore ledere efter de dæmoner, som plager os? vor egen berømte lutherske teolog, Søren Kierkegaard talte om angsten for det gode og den objektive angst i samfundet, der påvirker det enkelte menneskes egne valg, så synden og det selviske bliver enerådende. Er vi der, hvor vi har angst for det lys, som kan hjælpe os ud af mørket; så vi vælger lyset fra og mørket til? er det i virkeligheden ikke pga. en sådan dæmoni, objektiv og kollektiv, irrationel angst driver os mod de lette sort-hvide løsninger, der ender med at slippe et brus af de værste ånder løs på alt og alle i vor tid?

For nogen tid siden landede der et fly i Nuuk med og slap en flok løst i Nuuks gader, der passede folk op – især børn, og tilbød dem 100 dollars, hvis de ville sige noget dårligt om Danmark og danskere og noget godt om den nye præsident i deres store land. De fleste løb hovedrystende væk - heldigvis. Hvad ville Luther i grunden have ment om sådan et rend af mørke kræfter i vor midte? Det er jo vanskeligt at sige noget om.

Uanset hvad, så er det nok godt, vi lige mødes til sådan en konference, hvor vi får styr på, hvad det i grunden er, der staver til ordentlighed og næstekærlighed i vor tor og kultur – vi skulle jo nødig også miste vor orienteringssans, nu hvor så mange andre allerede har det. Hvis vi gør, hvem skal så hjælpe vore amerikanske venner med at finde ud af mørket?

Fokus på dette spørgsmål er nok en messe eller konference værd, tænker ”mig og Luther”

På vegne af Helsingør stifts mellemkirkelige udvalg

Sognepræst Ole Buchardt Olesen

Helsingør mellemkirkelige udvalg består af:

Domprovst Eva Tøjner Gøtke

Lektor Otto Rühl, menighedsrådsmedlem i Sthens sogn

Medlem af menighedsrådet i Villingerød, Poul Erik Kandrup

Menighedsrådsmedlem i Rødovre sogn, Solveig F. Petersen

Medlem af menighedsrådet i Præstevang sogn, Annette Dragsdahl

Sognepræst Ole Buchardt Olesen, Gilleleje sogn